

СОЦІАЛІЗМЪ

— а — робітничі питання.

(Далше).

Волоцюга.

Одного разу поспытав мене якийсь чоловік, що їдуть з волоцюгами в соціальному устрою? В теперішніх часах позволяєся волоцюгам примикати під плотом; в соціальному устрою не буде волоцюгів, тож не буде з ними клопоту. Чимало людей стає волоцюгами з тої простої причини, що не можуть знайти роботи. Богато не може знайти такої роботи, якої вичилися замолоду. Будучи урядниками, механіками, бухгалтерами, не мають волі, ані сил взятися до копання вугля або до перевезення товарів на кораблях. Інші пустилися на волоцюгів, бо не могли згодити ся на дуже низьку заплату за довгу а важку працю и т. д. В соціальному устрою вистарчить всім працювати до двох годин на день, а затім буде заняті для всіх людей за приличну заплату, а що за тым слідує, згідно суспільного боляк виворонений нині через капіталістичну систему, а званий волоцюгством.

Суперництво.

Капіталісти заперяють, що в соціальному устрою загине суперництво, котре нині підганяє до праці. Однак, если люди заспокоятъ всі свои потребности, чий потребуютъ подставляти собі ноги, щоб выпихати себе взаимно зъ равновѣи? Капіталісти цѣлого свѣта мають больше богатствъ якъ имъ потреба, а помимо того панує помѣжъ ними зависить в товарискихъ водноснахъ и суперництво въ гандлю. В соціальному устрою публична похвала буде могучою заохотою до чину. Робітникъ, котрый вынайде якийсь рідъ машини, котра скоротить и зменшить працю его товаришівъ, стане героємъ для цѣлого загалу. Такий спосібъ робітничий одержить сталу пенсію, чтобы могъ дальше працювати въ своимъ улюбленомъ заняті. В теперішніх часахъ машини служатъ до побольшенія приватного посѣданія капиталовъ, а до большаго уподленія робітничовъ. Пажерливый володаръ капиталу окрадають нині вынаходники въ овочѣхъ ихъ геніального духа. Чоловѣкъ, котрый въ будущности вынайде новый способъ веденія интересу, або новый рідъ праці, буде поважаний черезъ загаль а уважати его будутъ за добродѣлю людскости.

Противники социализму.

Капіталісти не бажають собі, чтобы правительство будувало желѣзныя дороги, чтобы завѣдувало почтою, публичными школами, армією, маринарскою, бо се соціальны „мріѣ“; выступаютъ противъ публичныхъ урядовъ, бо лякають ся, чтобы народъ не забавлялся усусольнити всіхъ галузей промыслу и гандлю.

Чимало людей суть ще противниками социализму, бо есть вонъ сильнымъ крокомъ впередъ. Зъ початку поступъ стрѣчалъ ся все зъ великимъ числомъ противниковъ, а приклонники поступу клали свое жите за голошей засады.

Социализмъ для его поступовости переслѣдуютъ теперь тѣ, котры мають интересъ въ задержанію старыхъ поглядовъ, логи и темноты. Социализмъ выключаетъ зъ суспольности истоване класъ, охоту панования однихъ надъ другими, зноситъ выскыскъ чоловіка и для тої причини має таке велике число противниковъ.

Ворба класъ.

Цивілізація поступає, коли ей духовы засобы, энергія знаходить примѣнене; а подержуване тої энергіи въ дѣланію або веденію ей на маювці цѣлає цѣлу цивілізацію взадъ. Надмірне богатство зъ одной стороны, а понижающая нужда зъ другою, втворюють въ суспольностяхъ борбу класъ. Въ сучасной суспольности богатый деморализує ся зъ причини надміру збытку и впливу; бѣдный наймать улагає передъ понижениемъ зъ причини своей зависимости вѣдъ верховодовъ. Богачъ проводитъ свой часъ на вышукванію пріятности и способу поизажуванія наймитовъ; а найматы робітнички проводятъ свой часъ на втворюванію маектовъ своимъ панамъ, на заробокъ для удержанія своихъ родинъ и на wyborене для себе вѣдповѣднѣйшихъ правъ. Перѣвнй подѣлъ богатствъ выкликує борбу класъ, спинає удержане робучихъ масъ, спѣзая поступъ людскости и нищать цивілізацію.

Погляньмо на минулы столѣтѣ, а побачимо тамъ могилы похороненныхъ державъ и вымерлыхъ людскихъ племенъ. Читаемо про славны часы старинной Сиріи. Чудуемо ся богатству Вавилону и Нинивы зъ ихъ сильными мурами, бронзовыми брамами, зъ ихъ святинами и кончатими вежами. Де дѣли ся тѣ славны державы? Въ хвили упадку вавилонской державы два проценти ея населения держало въ своихъ рукахъ цѣле богатство краю а массы людей ганули зъ голоду. Коли познѣйше розлетѣла ся Персія, оденъ процентъ ей людей посѣдавъ цѣлый обширъ управной и неуправной землѣ.

Покиньмо долины рѣки Тигру а удаймо ся надъ пѣсковаты береги Ніагу, чтобы поглянути на старинный а голосный въ исторіи Египетъ, зъ его школами и библиотеками, зъ его святинами и пирамидами значеными гураганомъ давно минулыхъ лѣтъ. Въ хвили упадку Египту два проценти его людности посѣдало 97 проценти загального богатства.

Орель тодішнього поступу розсѣвъ ся зновъ на скалахъ середземного моря, а спѣлка Феникіянъ стала осередкомъ цивілізаціи. Кидала она лучами свѣтла на повночь и полудне. Але надмірне богатство однихъ и нужда масъ людей довели Феникіянъ до упадку. Ихъ мнунувость и славу высѣвуютъ хвѣба песты.

Звѣда генія засвѣтила зновъ на небоскловѣ понадъ египетскимъ моремъ и надъ скалами атевской зем-

лѣ и вѣдѣла каждому краеву сновѣ свѣтла, зачертого въ обоженной Греціи. Вѣтчина поели, рѣзбы, архитектуры, науки унала по кѣлькахъ столѣтѣхъ истованія подѣ тгаромъ класовой нерѣвности. А римскі державы, выросла сразу на пады землѣ въ околпцяхъ Риму и розросла опѣсала въ наймогачѣйшину державу на свѣтѣ, стратила равновѣгу и унала въ хвили, коли 1800 особъ посѣдало въ своихъ рукахъ политичну власть и богатство цѣсарства.

При концѣ 16 столѣтѣ Испанія була наймогачѣйшою державою на землѣ. Еи кораблѣ доплывали до найдалѣйшихъ закутковъ моря. Сонце не западало нѣколи въ испанской державѣ, бо розходило ся по цѣлой землѣ. Але и ту стало ся те саме, что въ иншихъ державахъ. Народне богатство перейшло въ руки аристократіи, а выгасненій масы понали въ нужду и понижене. Той процесъ доводитъ Испанію до скорого розкладу и остаточного загину.

Погляньмо на италійскі республики въ 14 и 15 столѣтѣ. Англійскій историкъ Масанлау пише, что италійскі кораблѣ доплывали до морей всіхъ краївъ; италійскі фабрики повставали на землѣ всіхъ державъ. Всѣ мѣста посѣдали банки италійскихъ капиталістовъ. Тогдѣ вынайшли найкраснѣйшій системы веденія гандлю. Треба сумнѣвати ся, чтобы котра небудь зъ истинныхъ нинѣ державъ дойшла до такъ высокаго ступенія цивілізаціи и богатства, якъ италійскі краѣ чотыриста лѣтъ тому назадъ. Одно мѣсто Флоренція мало 200 фабрикъ вовняныхъ выробовъ зъ 80 тысячъ робітниками. Вѣсѣмдесять банковъ залагоджувало гандлевый интересъ не одной лише Флоренціи, але цѣлой Европы. Два банки пожичили Едвардові Ш., королеви Англіи, суму, что нинѣ представляє вартѣсть пятнадцать миліонѣвъ долларѣвъ (15,000,000).

Треба сумнѣвати ся, чи всѣ банки одного стейту Kentucky могли бы пожичати такую суму?

Що до шгуки, науки и литературы, Флоренція вела передъ. Але система конкуренціи выкликала властивы собі наслѣдки и въ той соняшной Италіи. Средства втворюванія и подѣлу богатствъ зѣстали змонопользованы. Богатство перейшло въ руки кѣлькихъ гроевѣйшихъ панковъ. Миліоны людей звели ся на жебраковъ, свѣтлая зоря италійскихъ республикъ померкла и згасла. Недавно анархистъ Вресі убивъ италійского короля Гумберта І. Везъ сумнѣву бувъ се страшный злочинъ. Але за тѣ водносины, что выкликують анархію, вѣдповѣдає италійске правительство. Выгодованій мешканцѣ Италіи, запряженій до тяжковъ праці вѣдъ ранной молодости ажъ до старости, вдоволяють ся якою небудь поживою. Суть такі околици, де люди споживаютъ паланицѣ зъ орѣховъ, змѣпавныхъ зъ землею. То-жъ годѣ чудувати ся, если люди, доведеній голодомъ до розпуки, берутъ до руки оружье и вбиваютъ деспотовъ, котры окрадають ихъ зъ ихъ овочѣвъ тяжкою праці. Чѣ-жъ не фалшиве те милосердіє, яке вѣдчуемо на вѣстѣ про смерть короля Гумберта, ватажка гнобителѣвъ працюющихъ масъ, а не знаходимо слова спѣвчутія для тысячъ мушинъ, женщинъ и дѣтей, котрыхъ жовѣтры вымордували подчасъ голодовыхъ розруховъ въ Италіи и то на приказъ короля и представителѣвъ выскысующихъ? Такъ, Вресі допустивъ ся одного морду, але Гумбертъ и система, котрой вонъ представителемъ, помордували тысячѣ людей.

Каждый членъ суспольности, что розухѣ злѣ наслѣдкѣ конкуренціи системы, есть свѣдомымъ убійцею, если поирає ту систему своимъ голосомъ при выборахъ. Голосъ вѣдданный на капиталістичный партія значить подтвержденіе истинующей нинѣ найпоганиѣйшой нерѣвности, яка коли небудь истинувала на землѣ. Подѣла республиканской або демократичной партіи тягає за собою смерть и розпуку миліонѣвъ наймитовъ робітничовъ. То-жъ хто голосує на республиканскую або демократичную партію допускає ся большаго проступку, якъ той, якого допустивъ ся анархистъ на италійскомъ королю Гумбертѣ.

(Далше буде.)

Хто хоче бути агентомъ?

Десь зъ початкомъ несны приходять до мене Поляки-агенты и розкладає всѣликого рода книжки, образки, пацѣорки, шкалѣры и такє инше добро та въ домытъ проворныхъ способъ захвалюючи свой товаръ, просятъ, чтобы я давъ ему дещо вторговати. Я пытаю за рускими книжками отъ лѣшъ дятло, чтобы его позбутъ ся, бо догдывавъ тамъ! Агентъ перепросивъ мене, что не знаєтъ якої я народности и тому показывавъ менѣ только самі польскі книжки, але у него суть и рускы рѣчи, якъ календарѣ, молитвословы, изборники, божі листы и т. д. лишь вонъ ихъ лѣшывъ въ готелю и заразъ ихъ принесе. Я розбѣлкавъ ся трохи зъ тымъ агентомъ а вонъ менѣ признавъ ся, что крутитъ тымъ „бизнесомъ“ вже десять рокѣвъ а

за той часъ ускладавъ собі пятнадцать тысячъ долларѣвъ. Я бы ему бувъ и не вѣривъ, еслибъ не другі, достовѣрны люди, что подтверждали его збѣзанія.

Те все про польского агента подавъ я тому, что хочу теперь говорить до письменныхъ, проворныхъ рускихъ молодцѣвъ. Чому бы котрому зъ нихъ не спробувати того „бизнесу“ та не пустити ся помѣжъ рускихъ та словацкихъ людей зъ такимъ самымъ товаромъ якъ той Полякъ? Але то мало спробувати, ту треба на правду взяти ся до тої работы, а кажу, что такой рускій агентъ не пожалує, бо въ кишени лѣшать ся ему доллары и то не мала сума, а въ сердци пріятне чутѣ вдоволенія, что подноситъ своихъ родныхъ братѣвъ до просвѣты, до знанія. Бояти ся страты нема чого. Рускы люди потрохи розсмакували вже въ читанію, ихъ лишь хвѣба та, что по книжку чи газету не

любятъ самі написати. До того треба имъ принукити, а власно тымъ, чтобы ихъ до того принукувавъ, бувъ бы такой агентъ. Того „бизнесу“ навчати не можна, бо се зависить вѣдъ проворности самого агента та вѣдъ рѣжнородности товару, який мусить розносити. Певно, что такой агентъ, про которого я вамъ теперь розкажу, не продасть ані одного кнѣжочки, образка чи годинки, если буде такъ поступати. Тому буде якихъ-то три роки, намовлений мною рускій молодець навбравъ зъ собою книжковъ и такого иншого добра таі пошовъ мѣжъ людей. Зъ якихъ два дни вертає той „агентъ“ назадъ, але... зъ тымъ самымъ майже набормомъ.

— Уже такъ скоро по ярмарцѣ? — пытаю ся. Не хочу ту розказувати, якъ той „агентъ“ наклавъ здорово людей и той товаръ, бо не продавъ майже нѣчо зъ того. — Якже-жъ вы продавали? — пытаю ся дальше, розбавлений насупленою миною агента.

— Та якъ — вѣдповѣдає вонъ. — Приходжу до одной хаты, водниною дверѣ, стану въ на порѣзъ тай пытаю ся: не купите книжковъ, або образковъ? То въ одномъ домѣ казали менѣ, что нѣ, то я заразъ водойшовъ въ другой домѣ такъ само, а въ одномъ то якась жѣнка мало мене мѣтлюю не побѣла, казала, что я обманецъ, волоцюга, пройди-свѣтъ. Якъ бы не який честный парубки, что купили кѣлька свѣтланиковъ, то не було бы за что вернути домѣвъ.

Нс, певно, хто такъ робить „бизнесъ“ якъ той агентъ, то ані 15 центѣвъ не добробитъ ся. Не то 15 тысячъ. А чому-жъ жидамъ, Арабамъ, Полякамъ, а навѣтъ Словакамъ не трафляє ся таке, яко тому „агенту“? Во вѣють якъ поводити ся зъ людьми, зъ котрого концѣ розпочати бѣсѣду, якъ дойти въ той бѣсѣдѣ до бизнесу, якъ за хвалити евой товаръ и якъ нимъ зацѣкавити купующихъ и т. д.

Въ книжкахъ не можна робити великого добору, хочъ треба мати всѣлякого змѣсту. Треба знати, что больша часть нашихъ людей зачинає лишь читати и тымъ треба подавати дуже легоньку а займающую лектуру. Я не бувъ бы навѣтъ противный „сонникамъ“ та „божнимъ листамъ“, бо чоловікѣ, якъ те купитъ, то стане ихъ читати разъ, другій и третій, зъ того приचितъ ся читати, привыкаючи до рускихъ буквъ, а опѣсала вонъ самъ побачить, что тѣ книжки не дуже цѣвартны, зъ нихъ годѣ чого навчати ся и затужитъ за иншою книжкою, а далѣ, якъ вже розсмакує въ читанію, тогда подавай ему друковане хочъ бы и самі премудрости Соломона. Доборъ иншихъ дробничокъ до продажи зависить вѣдъ гумору агента.

Ану молодой хлопцѣ, попробуйте того „бизнесу“! Книжковъ можете закупити въ краю або и ту въ Америцѣ, а за другі рѣчи розпытайте въ Нью Йорку. — Одна лишь увага, чтобы не выдавали денно больше на жите та напѣтки, якъ выносите цѣлый зарѣбокъ, бо тогда грозить „агенту“ поворотъ до дому „фрейтомъ“ (тягаровымъ поштомъ).

Ану молодой хлопцѣ, попробуйте того „бизнесу“! Книжковъ можете закупити въ краю або и ту въ Америцѣ, а за другі рѣчи розпытайте въ Нью Йорку. — Одна лишь увага, чтобы не выдавали денно больше на жите та напѣтки, якъ выносите цѣлый зарѣбокъ, бо тогда грозить „агенту“ поворотъ до дому „фрейтомъ“ (тягаровымъ поштомъ).

Ст. Маварь.

Дописи.

30. ЛИСТЬ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Зъ галицкой сойму.

По парламентѣ сойму. А и тамъ и тутъ такъ мерзена комедія, такий насмѣхъ могучихъ надъ слабыми, что право трогать ся въру у всакой парламентаризмъ и хотѣть ся крикнуть: „Для насъ, для угнетеной руской націи, якъ и для всѣхъ угнетеныхъ, наибольшѣ корысти дало-бы еще кѣлька лѣтъ абсолютизма та вынуженныхъ правъ. Лишь о те, что и ворогъ народнои свободы, чѣй-же мене нѣхто не посудитъ... Только така пародія парламентаризму, така комедія коштовъ гроша пуждѣровъ (не забывайте, что панамъ посламъ платитъ ся грубѣ грошѣ, котры стаяють ся въ податкахъ, а наибольшѣ податковъ — звѣстна рѣчь — платять якъ-разъ наибѣднѣйшіи!) до поправы долѣ широкихъ народныхъ масъ абсолютизмъ нѣчимъ не причинять ся, а своєю нѣбы-работою, своимъ удаваньемъ, что цѣсь робить ся, прѣспала вѣна лише чужѣсть робучихъ масъ, гамує ихъ въ ихъ революційности, каже имъ спѣдвати ся, что можна буде все зробити легально, парламентарною дорожю и здерже ихъ вѣдъ одногого спѣсѣбу, який може довести народъ до лучшей долѣ, вѣдъ революціи. А абсолютизмъ давъ бы почувти масамъ, что вопи въ неволѣ, задѣвъ бы ихъ до живого, и вопи въ обуренію зѣрвала-бы ся до бою на жите и смерти и въ томъ бою побѣдили бы.

Та ширше розвинуті отсю свою думку, поговорити про вартѣсть т. зв. конституційныхъ свободъ та робучихъ масъ доведеть ся може иньшымъ разомъ, а теперь хочу лишь показати, якъ убійчо вилыває на галицкихъ Русинѣвъ та надѣлъ, что чѣй-же парламентарною дорожю зѣробить ся дещо. При концѣ минувшой соймової каденціи, лѣтомъ 1901 р., зробили вони сесією зъ сойму, видячи, что соймъ маю ихъ оппозиційного голосу хочъ поухвалювати такі законы, які будуть пожежъ, приложенымъ до горда рускому народови. Думали вони, что своєю сесією заставлять польську шляхту задумати ся и завернути зъ дороги дотерѣшней своей політики, ворожон для всего робучаго народу загальомъ, а для Русинѣвъ ще зъ особѣна. Але горбатого и могила не выпростує, а польскій шляхты не здержать вѣдъ ей політики нѣчого, хвѣба ся ла. То-жъ и сесія рускихъ пославъ нѣчого не помогла. Ухваленє закона про рентовѣ оселѣ, справа заснованія руской гімназіи въ Станиславѣ, котру кинено до коша, а на концѣ выборы до сойму въ осени 1901 р. выборы, подчасъ котрыхъ пушено въ рухъ противъ Русинѣвъ уѣвъ wyborѣй шахраїства, вынайденія польскою шляхтою и опогентованія ц. к. правительствомъ въ Галичинѣ, и то въ нихъ найбѣднѣйшій доскопалости, — все те показало наглядно, что польска шляхта не думає змѣновати своего поступованія супротивъ Русинѣвъ. Мимо того поновыбранія рускы послы взяли участь въ соймовыхъ нарадахъ при концѣ грудня 1901 р., заявляючи, что роблять послѣдну пробу, что жадує, абы польска шляхта оказала свою справедливость супротивъ Русинѣвъ, а ту „справедливостъ“ мы побачимо. Вирадѣтѣ не въ соймѣ, де радила лишь дуже коротко и не урядила нѣчогѣсьныко загальомъ, а не то, абы до для Русинѣвъ зѣробила, але побачили мы ту „справедливостъ“ поза соймомъ. Мы побачили ту „справедливостъ“ въ подѣлахъ на львовскомъ университетѣ и на наслѣдкахъ тыхъ подѣлъ, побачили еи въ водѣборанія субвенціи „Просвѣтъ“, въ предлогахъ шляхотского правительства, який мають бути ухвалены на тепершній соймовой сесіи. А предлохѣ тамъ до ухвалы законъ про рентовѣ оселѣ, який уже разъ ухвалено, лишь не дѣстать вонъ цѣсарского санкціи, предложено за-

конѣ про примусовѣ хлѣборѣбскі спѣлки, законъ про выкупъ панскихъ лѣсовъ на коштѣ краю... Мимо такихъ доказѣвъ шляхотскѣ „справедливостъ“ рускы послы зновъ рѣшили ся зѣробити ще одну послѣдну пробу и берутъ участь въ соймовыхъ нарадахъ... Однонокъ корыстію зъ тої пробы буде ухвалє заснованія руской гімназіи въ Станиславѣ, але се не актъ справедливости зѣ стороны сойму, а наслѣдокъ закулисового торгу рускихъ пославъ до вѣденского парламентѣ зъ центральныхъ правительствомъ, якъ разъ на жадане центрального правительства соймъ мусить згодити ся на заснованє руской гімназіи въ Станиславѣ, а вѣдповѣдне внесєне посла Барѣтнського а лише формалистичнымъ млыкомъ, на котромъ має перемо-лоти ся та справа, порѣшена ще въ зпѣтъ, абы здавало ся, что краєва справа полагоджує соймѣ, а не центральне правительство, абы не вышло на верхъ, что польска шляхта давъ Русинамъ лишь те, что мусить дати на приказъ зъ Вѣдѣа, абы Поляки опѣсала могли хвалити ся, что ось то ихъ добротѣ мають Русины завдачувати гімназію въ Станиславѣ. Отсе однокѣ проба зъ тої послѣдней пробы, повторенію вже другій разъ, показало еще тыхъ пробы? — на разѣ не знати...

Зъ формалистичной та безкорыстной работы сойму годить ся ще згадати про внесєне посла Могильницкого, котре жадє знесеня одного поліційного цѣсарского патенту зъ передконституційныхъ часѣвъ, сязоу котрого галицкы старосты засуджуютъ безправно всакихъ „бунтовниковъ“ на арешты та грошевыя кары. Те внесєне вѣдослало до судовой комісії и тамъ йому засвѣчуютъ мабуть „вѣчну память“...

А ще згадати годить ся, что мѣсто Яворѣвъ ухвалало засновати въ себе руску гімназію та жертвує вѣдъ себе богато на уцѣлу, а на руки львовского посла зъ хлопской куріи, гр. Яна Шенццкого, внесло до сойму петицію, абы правительство заняло ся тою справою. Побачимо, якъ поступитъ собі въ сѣй справѣ батько тепершнього галицкого митрополита греко-католицкой церкви... 30. Червня, 1902 р. М. А.

Зъ Гоноръ, Ман., Канада.

Будова руско-кат. церкви въ Гонорѣ вже кончить ся, а въ слѣдъ за тымъ тутешній Русины починають бути звѣсненны. Перше нѣхто насъ не знавъ, нѣхто не бичивъ, а побудовали церковь — сейчасъ маємо опѣкунѣвъ. Французко-католицкій бискупъ присылавъ до насъ онѣгда своего заступника, котрый дуже хитренко подхвалывъ людей. Мѣжъ иньшимъ говоривъ такъ: „Вачу, что вже маєте гарну церковь, Гарно, дуже гарно! Бѣда лише, что не маєте священника! Схизматичского грѣхъ брати, а руского не одержите. На все одначе найдѣ ся рада, коли будете мудры. Именно записѣть церковь на католицкого бискупа, то вонъ буде вамъ присылать однокѣ подѣлъ польского, а другимъ руского священника.“ Видите, якъ вороги хочуть зломити нѣдѣ себе нашу керманицю!?

Галицкихъ Русинѣвъ е на нашѣй колоніи 35 родинъ, Буковинскихъ 21, а Поляковъ 15 родинъ.

Мы свою церковь вже кончили, Буковинцѣ зачитаютъ будувати для себе привселѣвну, а Поляки „капличку“, де будутъ свѣтити „годинки“. Весна и початокъ лѣта гарны, славы Богу, въ Гонорѣ. Доцѣ перепедаютъ частенько, доситъ тепло, тожъ все гарно росте.

Р. Г.

Сема головна конвенція

РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВЪ JERSEY CITY, N. J.

(Дальше)

Ту поставлено надъ точкою б) три внесеня. а именно: 1) п. М. Градоны вѣсь, щобы мѣсячне платити по 70 центовъ, але въ тыхъ грошахъ, щобы була заплачена газета „Свобода“, котру каждый членъ Союза має достати. 2) Внесене о. Тимкевича звучитъ такъ, що замѣсть на газету волить ся дати певну суму въ мѣсячного на „Рускій Народный Домъ Емиграційный“. 3) Внесене о. Ардана було такъ, щобы мѣсячне платити посля лѣтъ, т. е. молодшій членъ вступаючи до Союза повиннй бы платити меншу вкладку, а старшій большу.

Всѣ три внесеня поддано подъ голосоване, на що отримали I. 23 голоса, II. 4 голоса, а III. 16 голосовъ. Огже принято ухвалу 1. внесеня, що каждый дорошый членъ має платити щомѣсяця 70 цнт. (або 35 цнт, если записаный на повъ запомага), „Свобода“ має бути органомъ „Союза“ и має ся посылати кождоу дорошлему членови, котрый платитъ на цѣлу запомагу, безъ взгляду, чи вонъ знае читати, або нѣ. Если мужъ и жена належать обою до Союза, то тогда газету посылаетъ ся лишь одному зъ нихъ. Газета „Свобода“ має ся выдавати етимологічною правописею. Каса Союза выплачуе за „Свободу“ посля числа дорошлыхъ членовъ по 10 цнт. за каждого члена мѣсячно. Ухвала та входить въ жите зъ днемъ 1. юлія 1902, а до того часу мають мѣсяцый секретарѣ выготувити адресы всѣхъ членовъ управненьхъ до побираня газеты и надѣслати до редакціи „Свобода“. Змѣны адресовъ и новыхъ членовъ мають тѣ-жъ секретарѣ предкладати редакціи щомѣсяця.

д) Вѣдзнаки Союза має ся набувати лишь вѣдъ гол. секретаря.

§ 17. Коже братство або М. Р. Н. С. мають выбрати собѣ организатора дѣтей; такимъ организаторомъ може бути и мѣсяцый секретарѣ. Выказы дѣтей повиннй провадити ся особно. Перше мѣсячне вѣдъ дѣтей належить ся такому организаторови и 5 процентъ зъ мѣсячного.

§ 18. За кожду смерть, хотяи бы она була зъ якои небудь причины, выплачуе ся посмертне.

О годнѣ 6-ой замкнено засѣдане; передъ тымъ прочитано телеграммы и листы, що насилѣли на конвенцію и назначено часъ, абы завтра на 7. год. рано каждый делегатъ и урядникъ явивъ ся въ гали.

О годнѣ 7. вечеръ въ той самый гали вѣдбувъ ся Вечерокъ вѣдочно декламаторскій въ честь 41. роковий смерти незабутаго нашого генія-поета Тараса Шевченка, на котромъ брали участь всѣ делегаты конвенції.

Третього дня т. е. 20. червня 1902. зойшли ся всѣ участники конвенції о год. 7-ой рано до галѣ и по моитвѣ, якъ то було кожного дня, зачали переглядати дальше статуты Р. Н. Союза. Сего дня ухвалено слудуючй параграфы:

§ 18. а) Въ разѣ еслибъ членъ мужъ позбавивъ жита члена жену свою, або еслибъ членъ жѣнка позбавила жита члена мужа, Р. Н. Союзъ выплачитъ посмертне не оставшимъ ся при житю мужови або жѣнѣ, лишь дѣтямъ або его спадкоємцямъ.

§ 21. Вычеркненый.

Въ § 22. где есть мова о поединчихъ членахъ. Союза треба додати члены братства або М. Р. Н. С.

§ 23. Зачинае ся такъ: Братство або М. Р. Н. С. перестаютъ бути членами Союза и т. д. Въ параграфѣ томъ на внесене о. Подгоренского принято ще слѣдующе: 1) если ворожо выступае хто и несправедливо очерняе урядъ Союза, 2) если выступае ворожо противъ ухвалъ Союза, 3) если хто будь устно будь письменно выкликне недовѣріе до Союза, 4) если будь брошурами, будь по чужихъ газетахъ ширить злобно рѣжны брехнѣ и рѣжны подозрѣния, клеветы и вазгалѣ выступае противъ интересовъ Союза, а тымъ самымъ дѣлае на шкоду американо-русскіи, 5) хто выступае противъ статутѣвъ и ухвалъ Союза — тымъ самымъ перестаетъ бути членомъ Союза.

§ 24. Зачинае ся такъ: Братство, що не заплатитъ мѣсячного до 30 день и т. д. Члены братствъ и М. Р. Н. С., що не платятъ вкладки и т. д.

Увага: если членъ не заплатитъ мѣсячне до братства або М. Р. Н. С., то секретарѣ не посылаетъ за него зъ касы мѣсяцовой до Союза.

§ 29. Додати фондъ сирѣтскій.

§ Н. Всѣ 3 фонды мають бути подѣлены на 3 книжочки и записанъ въ банку на имя: Руско-Народный Союзъ, а касіеръ має бути записаный лишь яко касіеръ сего товариства. Всѣ фонды мають бути зложенъ на процентъ. Всѣ выплаты Р. Н. Союза мають ся выплачати лише чеками. На кождомъ чеку до выплаты має бути подписаный предѣдатель, секретарѣ и касіеръ. Союзъ має мати свои чеки выдрукованъ на имя Р. Н. Союза. Чеки до подпису мають вти разомъ зъ асигнатами вѣдъ секретаря, котрый муситъ утримувати книжку чекову. Квитѣ, асигнаты и урядовы письма мають бути друкованъ.

Запомаги и посмертне мають бути выписанъ на чекахъ на имя того, кому ся тѣ грошѣ належать, а пересланы на руки мѣсяцовой секретаря.

Въ деклараціи має бути рубрика на посмертне въ такий способъ: Посмертне здаю на жену сколько . . . на дѣти сколько . . . на кого иншого сколько . . . — чи на всѣ дѣти по равной части.

П. К. Котлячикъ поставивъ внесене, щобы Р. Н. Союзъ кушавъ домъ, бо вложенъ грошѣ на домъ болѣ-

ше принесутъ хѣсна, якъ щобы були въ банку. Ухвалено купити домъ большістю голосовъ, бо 29 голосовало за тымъ. Де такий домъ має ся купити — вѣдложено на позѣйше.

§ 33. Дѣлами Союза управляетъ: 1) конвенція Союза, 2) головный урядъ Р. Н. Союза, 3) выдѣль Союза, 4) контрольная комісія и 5) урядъ братства (або М. Р. Н. Союза).

Зарядъ Союза має ся роздѣлити на двѣ части; зарядъ Союза выбранный на конвенції т. е. головный урядъ и урядъ братства або М. Р. Н. Союза.

Коже братство або М. Р. Н. Союзъ муситъ мати число, на котре все треба ся покликувати при всѣхъ справозданяхъ, а имя братства може бути въ скобкахъ зазначене.

§ 35. Делегаты на конвенцію Р. Н. Союза мають бути выбранный на надзвычайномъ мѣтингу о оденъ мѣсяцъ передъ конвенцією, котрый то мѣтингъ має бути оголошений напередъ о двѣ тыжднѣ. На звычайномъ мѣтингу, о котромъ не було оголошено двѣ тыжднѣ напередъ — выбранный делегатъ неважный. Мѣтингъ надзвычайный може вѣдбути ся того само дня, що и звычайный. Урядъ братства має сейчасъ повѣдомити головного секретаря о результатѣ выбору.

§ 40. Вѣдъ слова: Вонъ має такожъ и т. д. выкрисяе ся.

Увага: 1) секретарѣ має подати въ газетѣ каждого мѣсяця имя братства, сколько е членовъ и адресъ братства. 2) чи е членъ горожаниномъ Спол. Державъ и чи письменный. 3) Союзъ має постарати ся о переступнй листы.

§ 42. Принятый зъ поправкою, що если зъ якого плейзу вѣдъ братства або М. Р. Н. С. до головного уряду розпѣ не зѣстануть въ свой часъ присланы, то головный секретарѣ має право упомнути ся цѣлого мѣсяцовой уряду т. е. предѣдателя, секретаря и касіера.

§ 43. Мѣсячне вѣдъ братствъ выписане на чекахъ, драфтахъ або мѣнѣ ордерахъ на имя Руского Народного Союза не посылаетъ ся до касіера, але вразѣ зъ повѣдомленемъ до секретаря, а той доперва вѣдываетъ касіерови. Всѣ грошѣ якъ хто платитъ до касы Союза мають бути выписанъ на имя Руского Народного Союза.

§ 44. Буква г) вѣдпадае.

Буква е) Урядъ Союза має контролювати всѣ предпріемства Союза.

Секретарѣ и предѣдатель мають бути бейльованъ да \$1000, а касіеръ на подвойну суму, яку одержитъ вѣдъ своего попередника.

§ 45. Предѣдатель має право суспендувати урядниковъ за неповиноване ся статутамъ Союза. По суспендуваню має предѣдатель повѣдомити выдѣль Р. Н. Союза, а на мѣсце зауспендуваного урядника має покликати вѣдновѣдного члена. Цѣлый выдѣль Р. Н. Союза, т. е. всѣ урядники рѣшаютъ большістю одного голоса важну суспенду або нѣтъ и вѣдъ того залежить суспендуваному вернути назадъ на свой урядъ або зѣстаетъ зъ него выкиненый. Суспендуваный урядникъ цѣлымъ урядомъ має право апелювати до слѣдующой гол. конвенції.

§ 46. Головный секретарѣ має помѣстити разъ на мѣсяцъ въ „Свободѣ“ адресаръ всѣхъ чисель Р. Н. Союза (всѣхъ братствъ и Союзниковъ).

§ 47. Контрольная комісія має право побольшити або зменшити бейль касіера, розумѣе ся вѣдповѣдный до сумы грошей яка въ него находитъ ся.

На слѣдующой конвенції мають бути всѣ книги и паперы якъ только знаходять ся въ урядѣ предложенъ делегатамъ. Каждый урядникъ має передати свой урядъ на головной конвенції.

§ 57. если оденъ членъ Выдѣлу зажаде скликания засѣдания урядниковъ, то удае ся до контрольной комісії, а контрольная комісія має вѣднести ся въ той справѣ до предѣдателя. Предѣдатель може скликати урядниковъ на засѣдания або нѣ. если бы не хотѣвъ предѣдатель скликати Выдѣлу на жадае контрольной комісії, то въ такомъ разѣ рѣшаетъ сю справу цѣлый Выдѣль большістю голосовъ.

Теперь делегаты розойшлись на обѣдъ 1½ по полудни, а точно о 3. год. мають ся всѣ появати на своимъ мѣсцѣ.

Дня 20. червня 1902 по обѣдѣ приступлено до дальней ревизіи статутѣвъ.

§ 59. Змѣнено сѣ слова: замѣсть членамъ має бути делегатамъ, замѣсть зъ цѣлорѣчной — дворѣчной дѣяльности.

§ 62. Конвенцію отвирае предѣдатель Союза и покликуе зъ помаги делегатѣвъ одного предѣдателя и двоухъ мѣсто-предѣдательхъ на часъ конвенції. Предѣдатель конвенції має право покликати двоухъ секретарѣвъ. Делегаты мають выбрати на предложене предѣдателя контрольную комісію на часъ конвенції. Урядъ выбранный на часъ конвенції має выготувити справоздане зъ конвенції.

§ 63. Слѣдующа юбилейна конвенція має вѣдбути ся зъ великими торжествами дня 30 мая 1904 р. въ Shamokin, Pa., въ котромъ то мѣстѣ и того самого дня минаетъ 10 роковъ вѣдъ zaloженя товариства Руско-Народный Союзъ.

Порядокъ конвенції ухваленый выше имеетъ право особный параграфъ.

§ 64. Слова „а одного заступника“ выкрисяе ся. § 67. Вьрѣзъ ризализація ся товариства мають грошѣ перейти одны половины на Рускій Народный Домъ Емиграційный, а другая половина на просвѣтнй цѣль въ Америкѣ.

На томъ закончено переглядъ статутѣвъ.

Опѣла вѣдзано секретаря и касіера, щобы здали справоздане, але и теперь не предложено точного справоздания, дѣятого конвенції поручила контро-

ной комісії, котра урядувала за послѣдний два роки и специальной контрольной комісії выбраной первого дня на конвенції а такожъ бывшому предѣдательхъ, секретарѣви и касіерови. щобы сѣйчасъ выйшли до собного дому и возможно найскорше здали докладне справоздане зѣ стану касы. Тымчасомъ конвенція ухвалила, що два тыжднѣ передъ слѣдующою конвенцією мають бути докладны справоздания выдрукованъ и розосланы всѣмъ делегатамъ.

Ухвалено такожъ, що домъ який Союзъ має купити має называтись „Руско-Народный Домъ Союза“. Купномъ сего дому мають занятись предѣдатель, секретарѣ и касіеръ Союза, котры суть заразомъ трѣстисами Союза.

Ухвалено выплатити посмертне по Николаю Опалка на аргументъ адвоката. Членови Семанови Кода зъ Питсбургъ, Па. ч. гол. кн. 484, рѣшено выплатити 100 долларѣвъ за руку и вѣдтягнути зъ посмертного.

Дѣтямъ по Михаилѣ Юшаку рѣшено выплатити скоро лишь предложатъ опѣкунскій паперы потвержденъ судомъ.

Андрѣй Станѣславъ, коли вступавъ до Союза и бувъ самотный записавъ посмертне на родичѣвъ, але коли оженивъ ся, сказавъ на мѣтингу, що хоче половину посмертного записати на жѣнку. Тымчасомъ заки могъ се зробити — померъ. Рѣшено на подѣставѣ свѣдѣцтва братского выплатити половину посмертного жѣнѣ а половину родичамъ.

Ухвалено выплатити посмертне по Михаилѣ Гойсакѣ.

Леткови Гойда ухвалено выплатити на подѣставѣ свѣдѣцтва лѣкарского зъ посмертного \$100.00.

Федорови Гудакъ зъ Лансфордъ, Па. ухвалено выплатити зъ посмертного \$50.00.

Слѣдувало справоздане зъ календара на рокъ 1902. Справоздане о. Бончевского:

Доходъ зъ оголошенѣ \$94.75
Доходъ зъ розпродажи 39.00
\$133.75

Розходъ: за часть календарску \$20.00
Оплаты почтовой и пересылки 5.25
\$25.25

Надышка доходѣвъ надъ розходами \$108.50

Справоздане о. Ардана:

Доходъ: „Союзъ“ давъ на кал. \$300.00
зъ оголошенѣ прийшло 38.50
зъ образковъ 16.00
зъ розпродажи 290.00
Разомъ \$644.50

Розходъ: образки \$54.65
папѣръ, зоринало 76.95
друкъ 66.25
роботникамъ 124.00
оправа 65.00
посылка календарѣвъ 47.08
процентъ вѣдъ огол. и прод. 20.15
почта, тел., экспр. и всѣ другіи выдатки 57.01
Разомъ \$511.09

Надышка доходѣвъ надъ розходами \$133.41

Загальный рахунокъ:

„Союзъ“ давъ на календаръ \$300.00
Звернено до „Союза“ 108.50 и 133.41 241.91
Недоборъ \$58.09

На покрыте того недобору есть еще мѣжь людьми, котры еще не здали рахунку, 399 календарѣвъ и на складѣ въ редакціи 45 календарѣвъ. Кромѣ сего за оголошеня винны ще люде \$7.00.

Ввиду сего сподѣватись належитъ, що Союзъ достане еще и тыхъ \$58.09 до касы назадъ. За свою роботу нѣ о. Бончевскій, нѣ о. Арданъ не рахували собѣ нѣчого, а спѣлка „Свободы“ робила календаръ для Союза, не числячи собѣ жадного зыску.

Конвенція приняла се справоздане до вѣдомости и ухвалила, щобы Союзъ выдавалъ що року свой календаръ и щобы каждый секретарѣ старавъ ся завчасу зобрати для календара якъ наибольше оголошенѣ и якъ наибольше календарѣвъ розпродати, але щобы календаръ не коштувавъ 50 центѣвъ, але менше.

*) Суму тую передавъ о. Арданъ новому касіерови дня 10. юлія въ Scranton, Pa. (Дальше буде.)

НОВИНКИ.

— Зъ Филадельфіи, Па. пишутъ намъ: Коло насъ вѣсь дуже спокойно. Дѣхто зѣ стороны говоритъ: Филадельфія то красне мѣсто! Се правда, дѣйстно такъ есть, але що зѣ того, коли вѣсь належить до иншихъ людей. А Русинъ зимнымъ окомъ придивляе зѣ боку, тай сумуе що вонъ наибѣдѣвнѣйшій, хотяи се певно только зъ причинъ добродушности та лояльности иншимъ народамъ, котрый его за те выгнали ажъ ту до Америки глядѣти хлѣба. Прейшовшице по мѣстѣ, рѣжны характеры ту увидите. Народъ крутитъ ся, оденъ смотрять своего бизнесу, другіи студіюють чи въ е доброго серця, абы зъ вѣсь дѣщо выдерти, и

если маєте доллара сховайте его добре, абы его хто не вырвалъ. Русины ту наибольше роблятъ по „габарнямъ“ тѣ желѣзныхъ фабрикахъ, а потраченѣ по цѣломъ величезномъ мѣстѣ. Есть мѣжь нима и пару интелігентныхъ, але провѣдника нема, хѣба мадарска нагайка та инша саранча, котра о руске небае. Есть тутъ и такий, що незнали чи таке дадо якъ руска газета въ Америкѣ выводитъ. Ф. Б.

— П. Ю. Мартинюкъ зъ Winnipeg. Ман. пише намъ: Читавъ я въ „Привѣдѣ“ числѣ 11. дописъ зъ Сифтона, Ман. дописователь г. С. Огрызло, котрый пише такъ: нашъ братъ Русины въ Канадѣ вѣсело кидаютъ въ кутъ вікрайску „Свободу“, котру накликають радикальнй поппикъ и называе „Свободу“ пиматовъ. Оты якъ и г. С. Огрызло зъ усѣмъ ся ехрупишь самъ на старѣсть.

— Пропавъ безъ слѣду.

Димитрій Криворучка зъ Козачѣвки, коло Мельницѣ (Галичина) оженивъ ся передъ кількома роками зъ дуже красною дѣвичною, котра позѣйше покинула его и пошла до своей матери, зъ причины невѣрности. Однако и мужъ си, хочъ жалувавъ за любовь, але и не попадавъ въ розпуку а поиповъ крадкоу до Америки и перебуывавъ въ Канадѣ, въ околици Stoughton, где познавъ ся зъ рукою дѣвичною, зъ котроу позѣйше оженивъ ся. Коли довѣдала ся его перша жѣнка с его жеваньѣмъ, такъ въ той часъ удала ся до Америки. Д. Криворучка поречувъ, що его перша жѣнка хоче его вѣдѣдати, то удавъ собѣ дорогу до жѣнчого брата въ Асинибоѣ, а тымчасомъ оженивъ ся у Дикінсонѣ, Н. Д. На пенсаете и ту вже знали о его штудѣ и въ тойчасъ дали знати до полісмена, а коли полісменъ прийшовъ, щобы его арештувати, то вже не було кого арештувати; пропавъ безъ слѣду.

Панамъ

мѣсяцыхъ секретарамъ „Р. Н. С.“ до вѣдомости.

Повѣдомляю пп. секретарѣвъ, що сего тыжня вышло кождоу по одной „Книжочкѣ платничѣй“ на показъ. — Се суть дуже практичны книжочки до поквартированя и каждый членъ „Р. Н. Союза“ повиненъ мати такую книжочку.

Выказы приплато кождоу братству сего тыжня. Робота зъ выказами за мѣсяцъ Юній трошки опѣзнена а то зъ причины конвенції. Поволи вѣсьо прийде до своего порядку. Только прошу, звольте цанове секретарѣ провадити у себе такий самы рахунокъ, якъ и на выказахъ, котры посылаетъ до мене, а тогда не буде жадной баламуты и мѣтинги можъ держати въ своемъ часѣ.

Грошѣ посылати вѣдъ мене, але на имя гол. касіера.

Посмертнй запомаги, котры ще не выплаченъ, будуть выплачены вѣдъ кождѣмъ сего мѣсяця.

Дальше промну пп. секретарѣвъ, щобы старали ся притѣгати якъ наибольше членовъ до нашего „Р. Н. Союза“, а не слухати атыкакихъ перевертѣвъ и вандрѣвныхъ агентѣвъ, котры роблятъ на шкоду „Р. Н. Союза“. „Р. Н. Союзъ“ не е жадна церковна а аяя політична організація, только чисто-народне руске товариство, котре має за дѣль вспомагати вдовы и сирѣты бѣдныхъ рускыхъ работниковъ такъ мѣтеріально, якъ и морально. Въ „Р. Н. Союзѣ“ нема жадныхъ поповъ анѣ хлоповъ, только суть члены, всѣ собѣ равны. — Се, думаю, выстаршѣ для поясненя.

Д. Паръ,

секретарѣ

До

Пов. П. секретарѣвъ и касіерѣвъ „Р. Н. Союза“.

Я вѣсь неопѣданный сейчасъ по вѣдѣбраню вѣдъ вѣсь грошей зъ той причины, що не маю вѣншихъ адресовъ.

Александръ Шароновъ,

касіеръ „Р. Н. Союза“.

